

Svar angående: Skrivelse från Region Hallands pensionärsorganisationer till Nationella screeningrådet

Tack för er förfrågan. I detta svar har vi lagt stor vikt vid de befintliga rekommendationerna i Socialstyrelsens riktlinjer för osteoporos från 2021 (1). I riktlinjerna bedöms benskörhetsfraktur som ett hälsotillstånd med en stor till mycket stor svårighetsgrad och åtgärder inom området är högt prioriterade med syfte att ge patienter tillgång till effektiv fraktur-förebyggande behandling, se tabell 1 nedan. I den rekommenderade frakturkedjan ingår att identifiera aktuella patienter, värdera risken för nya frakturer, utreda sjukdomen (till exempel med bentäthetsmätning) och behandla. Riktlinjerna betonar att riskvärdering med riskkalkylatorn FRAX tar endast några minuter och att en frakturkoordinator är central för att samordna processen.

Tabell 1

Rekommendationer till hälso- och sjukvården – diagnostik och utredning

Id	Erbjud personer med ...	åtgärden ...	Prioritet
01:5	benskörhetsfraktur	systematisk riskvärdering, utredning och behandling (frakturkedja med koordinatörer)	1
01:6	planerad eller pågående systemisk kortisonbehandling	systematisk riskvärdering och utredning för osteoporos eller benskörhetsfraktur	2
01:0	<ul style="list-style-type: none"> • misstänkt osteoporos eller • hög frakturrisik 	beräkning av risk för benskörhetsfrakturer enligt FRAX	2
01:2	förhöjd frakturrisik enligt klinisk bedömning	bentäthetsmätning med central DXA-undersökning, inklusive VFA-undersökning	2
01:1		bentäthetsmätning med central DXA-undersökning	3

Kommentar: Kolumnen "Id" hänvisar till rekommendationens id-nummer i webbilagan *Tillstånds- och åtgärdslista*.

För att rekommendera ett nationellt screeningprogram utgår Socialstyrelsen från en modell för bedömning, införande och uppföljning (2). Modellen gör det möjligt att bedöma screeningprogram på ett systematiskt och öppet sätt. Ett nationellt systematiskt populationsbaserat screeningprogram ämnar till att identifiera riskpersoner som inte identifieras kliniskt, så personer med en *tidigare benskörhetsfraktur, osteoporosdiagnos* eller *planerad (eller pågående) systemisk kortisonbehandling* behöver inte omfattas i ett eventuellt screeningprogram då dessa patienter ska omhändertas inom

sedvanlig vård. I riktlinjerna finns också en rekommendation med hög prioritet till hälso- och sjukvården att erbjuda personer med misstänkt osteoporos eller hög frakturrisik en riskutvärdering med FRAX. Således rekommenderas redan ”case finding”, initierad på individnivå av hälso- och sjukvårdspersonal, av en högriskpopulation som kommer till primärvården. Det finns ingen forskning, enligt vår kännedom, som tyder på att ett screeningprogram för osteoporos för alla personer över 55 år minskar frakturbördan ytterligare.

Sammanfattningsvis, Socialstyrelsen anser att benskörhetsfrakturer hos personer med osteoporos är ett högt prioriterat område och rekommenderar att högriskgrupper som söker sig till vården ska få en systematisk riskutvärdering (se tabell 1). Vi är angelägna om att riktlinjerna kring utredning och vård vid osteoporos implementeras och i december publicerar Socialstyrelsen en utvärdering av följsamheten till rekommendationerna på vår hemsida. I nuläget kommer vi inte att starta upp en utvärdering enligt Socialstyrelsens modell för bedömning av nationella screeningprogram men vi bevakar frågan.

Er förfrågan om screening för osteoporos har diskuterats med två ledamöter i det Nationella screeningrådet: Ami Hommel, sakkunnig omvårdnad och ordförande Svensk sjuksköterskeförening samt Stefan Lindgren, sakkunnig medicin och ordförande Svenska läkarsällskapet. Båda delar vår uppfattning.

Med vänlig hälsning

Margareta Hedner, utredare inom screeningfrågor
Enheten Nationella riktlinjer och screening
Avdelningen för kunskapsstyrning för hälso- och sjukvården
SOCIALSTYRELSEN

Referenser

1. Socialstyrelsen (2021). Nationella riktlinjer för rörelseorganens sjukdomar: Reumatoid artrit, axial spondylartrit, psoriasisartrit, artros och osteoporos. Stöd för styrning och ledning.
2. Socialstyrelsen (2019). Nationella screeningprogram: Modell för bedömning, införande och uppföljning.